

Kuopion lukiot
Lukuvuosisuunnitelmat 2023–2024

KUOPION AIKUISLUKIO

SISÄLLYS

TOIMINTAAN VAIKUTTAVAT LINJAUKSET JA STRATEGIAT	4
1 Kuopion lukiokoulutuksen visio ja tehtävä	4
2 Lukuvuoden strategiset painopisteet.....	4
2.1 Kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma	4
2.2 Opetussuunnitelmatyö.....	5
2.3 Lukiokoulutuksen laatustrategia.....	5
LUKUVUODEN TAVOITTEET JA NIITÄ TUKEVAT TOIMENPITEET.....	6
3 Laadukas oppiminen	6
3.1 Opintojen toteuttaminen	7
3.2 Digitaalisuuden hyödyntäminen	8
3.2.1 Digitaaliset oppimisympäristöt.....	8
3.2.2 Etä- ja verkko-opiskelu.....	9
3.3 Oppimisen tuki.....	9
3.4 Opintojen saavutettavuus	10
4 Opiskelijoiden hyvinvointi	11
4.1 Ohjaus.....	11
4.1.1 Ryhmänohjaus.....	12
4.1.2 Ohjauksen kehittämishankkeet.....	13
4.2 Opiskelijahuolto	14
4.3 Muut tukitoimet.....	15
4.4 Turvallisuus ja yhdenvertaisuus.....	15
4.5 Opiskelijoiden osallisuus toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.....	16
4.6 Hyvinvointia edistävä lukioyhteisön toiminta	17
5 Henkilöstö.....	18
5.1 Henkilöstön osaaminen ja sen kehittäminen	18
5.2 Työhyvinvointi ja sen kehittäminen	20
5.3 Henkilöstön osallisuus toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä	20
6 Sidosryhmäyhteistyö ja kumppanuudet.....	21
6.1 Yhteistyö toisten lukioiden kanssa.....	21
6.2 Muu oppilaitos- ja työelämäyhteistyö.....	22
6.3 Kansainvälinen yhteistyö.....	22
6.4 Yhteistyö huoltajien kanssa	22

6.5	Muu yhteistyö.....	23
	ORGANISOITUMINEN.....	23
7	Organisoituminen ja johtaminen	23
7.1	Johtamiskäytänteet ja toiminnan suunnittelu.....	24
7.2	Tiimit ja työryhmät.....	24
7.3	Kehittämistyö ja hankkeet.....	25
8	Resurssit	25
8.1	Talous	26
8.2	Henkilöstö.....	26
8.3	Fyysinen oppimisympäristö	26
8.4	Tieto- ja viestintätekniikka.....	27
	ARVIOINTI.....	27
9	Toiminnan laadun arviointi.....	27
9.1	Opetuksen ja oppimisen laadun arviointi.....	28
9.2	Työyhteisön toiminnan laadun arviointi.....	28
9.3	Johtamisen laadun arviointi.....	28
9.4	Sidosryhmäyhteistyön laadun arviointi.....	29
9.5	Muut arvioinnit ja mittaukset.....	29
	LUKUVUODEN 2023–2024 TAPAHTUMAT	29

TOIMINTAAN VAIKUTTAVAT LINJAUKSET JA STRATEGIAT

1 KUOPION LUKIOKOULUTUKSEN VISIO JA TEHTÄVÄ

Kuopion lukiokoulutuksen visio

Kuopion lukiot ovat laatulukioita, joissa kasvetaan yhdessä avarakatseisiksi ja empaattisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Opiskelija oppii tunnistamaan ja kehittämään omia vahvuuksiaan niin, että hän uskoo omiin mahdollisuuksiinsa toteuttaa unelmiaan.

“Nuori elää Kuopion lukioissa elämänsä parasta aikaa.”

Kuopion lukiokoulutuksen tehtävä

Kuopion lukiokoulutuksen tehtävänä on tarjota laadukasta ja monipuolista lukiokoulutusta oppivelvollisuusikäisille.

2 LUKUVUODEN STRATEGISET PAINOPISTEET

Lukuvuoden yhteisenä painopisteenä on lukioiden henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi.

Jokainen lukio määrittelee lisäksi omia tavoitteitaan lukuvuosisitasoisesti omien painotusalueidensa ja vahvuuksiensa kautta.

Keskustan lukiokampuksen johtotiimissä päätettiin kampuksen yhteiseksi painopistealueeksi lukuvuonna 2023 – 2024 pedagogisen keskustelun lisääminen ja toimivien käytänteiden jakaminen. Toiminnan keskiössä ovat kampuksen yhteiset pedagogiset kahvilat jaksoittain sekä kampuksen aineryhmäyhteistyön tehostaminen.

2.1 KASVATUS- JA KOULUTUSPOLIITTINEN OHJELMA

Kuopion kaupungin visio vuoteen 2030 on ”Matkalla hyvän elämän pääkaupungiksi 2030”. Strategian mukaan hyvää elämää ilmentävät terveys, alueen elinvoima ja arjen rikkaus.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintaa ohjaa strategiassa asetettu tavoitetila, jonka mukaan ”Kuopio on paras paikka lapsille”. Tavoite saavutetaan päämäärällä ”Kuopiossa lapset ovat etusijalla - täällä on hyvä kasvaa”.

Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toiminta-ajatus on, että kasvun ja oppimisen palvelualueella aikuisilla on halu ja kyky toimia lasten ja nuorten kestävän kasvun ja hyvän elämän parhaaksi.

Kasvatus- ja koulutuspoliittisen palvelu- ja tilaverkko-ohjelman mukaan lukiokoulutuksen verkostoratkaisuja tulee tarkastella lukuvuoden 2023–2024 aikana niin, että meillä on yhteisesti laadittu suunnitelma lukioverkoston kehittymisestä vuoteen 2035 asti. Päätökset suunnitelmista tehdään vuoden 2024 loppuun mennessä.

Kasvatus ja koulutuspoliittisen ohjelman toimintasuunnitelmaksi luodaan **Kuopion lukioiden yhteinen tulevaisuussuunnitelma 2030**, jota työstetään eri rehtori- ja opettajatyöryhmillä lukuvuoden aikana. Tämä suunnitelma toimii pitkän ajan kehittämissasiakirjana lukioiden toiminnanohjauksessa ja laadunhallinnassa.

2.2 OPETUSSUUNNITELMATYÖ

Kuopion lukioissa on käytössä yhteinen kuntakohtainen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma on opetustyön perusta. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain.

Lukuvuonna 2023–2024 jatketaan LOPS21:n käyttöönottoa, kun kolmannenkin opintovuoden opiskelijat opiskelevat uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Opetussuunnitelmatyössä tarkastellaan ja tarkennetaan yhteisesti mm. arviointiperusteita ja kehitetään edelleen oppiaine- ja opintojaksorajat ylittävää yhteistyötä.

[Kuopion lukioiden opetussuunnitelma 2021](#)

2.3 LUKIOKOULUTUKSEN LAATUSTRATEGIA

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi vuonna 2022 *Lukiokoulutuksen laatustrategian*, jonka tavoitteena on edistää lukiokoulutuksen laadukultuurin ja toiminnan kehittymistä sekä luoda yhdensuuntaiset periaatteet laadunhallinnalle ja sen johtamiselle lukiokoulutuksessa vuoteen 2030 mennessä.

Strategian linjausten tavoitteena on palvella kehittämistyötä sekä laadukasta oppimista. Strategian mukaisesti laadunhallinnan avulla parannetaan lukiokoulutuksen saavutettavuutta, koulutuksellista tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, opiskelijälähtöisyyttä, lukioyhteisön hyvinvointia ja toimintakulttuurin kehittämistä. Lukiokoulutuksen laatustrategiassa on nimetty **lukiokoulutuksen laatutekijät**, jotka ovat laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri sekä saavutettava lukiokoulutus.

Laadunhallinta on osa lukiokoulutuksen johtamista ja lukiossa tehtävää työtä, ja sen perustana on ajantasainen ja luotettava tieto. Erityinen vastuu koulutuksen laadunhallinnasta on koulutuksen järjestäjällä. Lukion henkilöstö vastaa puolestaan opetuksen ja sen tukipalvelujen laadukkaasta toteutuksesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Opiskelijoiden osallisuus laadun ja laadunhallinnan kehittämisessä toteutuu palautteen antamisen ja osallisuutta tukevien toimintakulttuurin rakenteiden avulla. Lukioiden omat sidosryhmät ja kumppanuudet vaikuttavat myös laatu- ja toimintakulttuurin kehittämiseen palautteen ja yhteistyön kautta.

Laatustrategian tavoitteiden mukaista laatutyötä Kuopion lukiokoulutuksessa kehitetään lukuvuonna 2023–2024 kolmessa verkostohankkeessa:

Laatuapila-hankkeessa (OPH) Kuopion ja Lahden kaupunkien sekä Koulutuskuntayhtymä Gradian ja Koulutuskuntayhtymä Tavastian verkostoyhteistyönä on kevään 2023 aikana määritelty lukiokoulutuksen ydinprosessit, jotka pyritään kuvaamaan lukuvuonna 2023–24. Ydinprosesseja tarkastellaan ja kehitetään hankkeessa neljän laatutekijän kautta. Tavoitteena on 1) kehittää mittarit ja indikaattorit ydinprosessien laadun mittaamiseen, 2) rakentaa toimintamallit osaksi arkea, 3) parantaa opetuksen tasalaatuisuutta ja oppimisen edellytyksiä vahvistamalla opettajien osaamista (LOPS2021 tavoitteet) ja 4) vahvistaa opiskelijoiden ja henkilöstön osallisuutta ja hyvinvointia. Hankkeessa pyritään parantamaan laatua kirkastamalla ydinprosesseja ja yhtenäistämällä prosesseja; koulukohtaiset painotukset ja ominaispiirteet otetaan jatkossakin huomioon. Tavoitteena on selkeyttää arkea oppilaitoksissa.

Hankkeen toimijat Kuopiossa ovat vastuurehtori Ensio Vatanen ja laatuagentit Hannele Hakkarainen, Kerttu Happonen, Päivi Kiiski, Nina Partanen ja Mika Strömberg.

Itä-Suomen lukioiden laatuhanke (OPH) on 20 lukion yhteishanke. Hankkeen kehittämisteemoja ovat

Lukiokoulutuksen laatutekijöiden kehittäminen

- Opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä
- (Digi)pedagogiikan kehittäminen
- Hyvinvoinnin kehittäminen (digitaalisissa oppimisympäristöissä)
- Lukioverkoston toiminnan saavutettavuuden parantaminen
- Korkea-asteelle johtavan koulutuspolun kehittäminen verkostona

Strategisten kyvykkyyksien kehittäminen

- Ekosysteemiajattelun vahvistaminen lukioiden toiminnan ja sen laadun kehittämisessä
- Laatujohtamisen käytänteiden kehittäminen osana arjen työtä
- Hyvien käytänteiden tunnistaminen ja kokoaminen, jolloin jokaisen lukion erityinen osaaminen voi levitä laajemmalle niin verkoston sisä- kuin ulkopuolella
- Henkilöstöresurssien kohdentaminen kouluille verkostomaisen yhteistyön kehittämiseen ja juurruttamiseen

Hankkeen toimijat Kuopiossa ovat koordinaattori Ilse Parviainen (koko hankkeen koordinointi), vastuurehtori Aurora Hansen ja laatuagentit Tiina Kaljunen, Marjo Martikainen, Anne Pitkänen ja Jari Simonen.

Musiikkilukioiden laatuhanke (OPH) on kuvattu tarkemmin Kuopion taidelukio Lumitin lukuvuosisuunnitelmassa. Tämän hankkeen vastuurehtorina toimii Inka Kokkonen.

LUKUVUODEN TAVOITTEET JA NIITÄ TUKEVAT TOIMENPITEET

3 LAADUKAS OPPIMINEN

3.1 OPINTOJEN TOTEUTTAMINEN

Kuopion lukioissa panostetaan korkeatasoiseen, motivoivaan opetukseen ja nähdään oppiminen sekä yksilöllisenä että yhteisöllisenä prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija kokee omistavansa oman oppijuutensa eli on vastuullinen ja aktiivinen toimija oppimisprosessin aikana. Oppimista tuetaan jatkuvan ja monipuolisen arvioinnin keinoin.

Lukiokoulutuksen oppimisympäristöt mahdollistavat monipuolisten ja ajanmukaisten työskentelymenetelmien käyttämisen. Yhteisöllisten oppimisen menetelmien käyttöä sekä luokkahuoneiden ulkopuolella tapahtuvaa oppimista kehitetään edelleen.

Lukioiden opetus toteutuu pääsääntöisesti monimuotoisena kontaktiopetuksena. Kontaktiopetuksen rinnalla etä- ja verkko-opetus lisää opiskelijan mahdollisuuksia joustaviin opintoratkaisuihin ja laajentaa opetustarjontaa. Itsenäiset opintosuoritukset toteutetaan pääasiassa Kuopion lukioiden yhteisen verkkotarjottimen kautta.

Yksilöllisiä opintopolkuja vahvistetaan lukioiden yhteistä kurssitarjotinta ja verkkotarjotinta kehittämällä sekä monipuolisen korkea-asteen kanssa tehtävän yhteistyön avulla. Erityis- tai painotuslinjoilla opiskeleville sekä kahden tutkinnon opiskelijoille on räätälöity sekä ryhmäkohtaisia että henkilökohtaisia opintopolkuja.

Kuopion aikuislukion opiskelijat ovat pääsääntöisesti 18 vuotta täyttäneitä, mutta opiskelijaksi voidaan rehtorin päätöksellä ottaa myös alaikäisiä opiskelijoita. Opetuksessa ja ohjauksessa käytetään monipuolisia ja joustavia menetelmiä. Henkilökohtaisella ohjauksella pyritään löytämään opiskelijan omat vahvuudet. Opiskelijan aikaisempia tietoja ja kokemuksia hyödynnetään opintojen suunnittelussa ja etenemisessä. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan taitoja jatkuvaan oppimiseen.

Kuopion aikuislukio tarjoaa opiskelijoilleen mahdollisuuden:

- Suorittaa lukion oppimäärän (88 opintopistettä)
- Suorittaa yksittäisten oppiaineiden oppimäärän
- Suorittaa yksittäisiä opintojaksoja
- Suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan
- Korottaa lukion päättötodistuksen arvosanoja
- Korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja

Kuopion aikuislukio järjestää Kuopion kaupungin TUVA-koulutusta eli tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta. Koulutus on suunnattu oppijoille, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa tai jotka jostain syystä tarvitsevat valmentavaa koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan opiskelunvalmiuksia, arjen taitoja ja elämänhallintaa.

Kuopion kaupungin TUVA:lla on lukuvuonna 2023–2024 neljä eri linjaa:

- Kymppi-TUVA, joka painottuu perusopetuksen sisältöjen vahvistamiseen ja päättöarvosanojen korottamiseen
- Silta-TUVA, joka on pienryhmämuotoinen, työelämä- ja leirijaksoja sisältävä koulutus
- S2-TUVA, joka painottuu suomen kielen osaamisen vahvistamiseen
- Paja-TUVA, joka on tarkoitettu perusopetuksen päättötodistusta vailla oleville oppijoille

Kuopion aikuislukio vastaa kaksoistutkinnon toteuttamisesta yhteistyössä Savon ammattiopiston kanssa. Opetus järjestetään päiväopetuksena Savilahden kampuksella. Kahden tutkinnon opiskelijat voivat suunniteltujen opintopolkujen mukaisesti sisällyttää kaksoistutkintoon viisi oppiainetta seuraavista:

- Äidinkieli
- Englanti
- Pitkä tai lyhyt matematiikka
- Ruotsi
- Terveystieto
- Psykologia
- Yhteiskuntaoppi
- Fysiikka

Edellä mainittujen aineiden lisäksi opiskelijoille tarjotaan Savilahdessa Opiskelun TVT-taidot-opintojakso. Opintoja on mahdollista valita myös aikuislukion ilta- ja verkkotarjottimelta.

Kuopion aikuislukio vastaa omalta osaltaan Kuopion lukioiden yhteisen verkkotarjottimen toteutuksesta. Aikuislukion opettajat ohjaavat useiden oppiaineiden opintoja.

3.2 DIGITAALISUUDEN HYÖDYNTÄMINEN

3.2.1 Digitaaliset oppimisympäristöt

Käytössä olevien digitaalisten oppimisympäristöjen on tarkoitus tukea oppimisprosessia monipuolisesti. Ympäristöt antavat mahdollisuuden toteuttaa oppijalle itselleen sopivia oppimistyyliä, mikä mahdollistaa elinikäisen oppimisen taitojen omaksumisen opettajan ohjauksessa. Digitaalisten oppimisympäristöjen toimintaa seurataan ja kehitetään opettajilta ja opiskelijoilta saatujen palautteiden perusteella. Kehittäminen voi kohdistua ympäristön valintaprosessiin, ympäristön ominaisuuksiin ja koulutustarpeiden täyttämiseen.

Opiskelijoiden riittävä taitotaso hyödyntää lukioiden digitaalisia oppimisympäristöjä ja digitaalisia kokeita varmistetaan heti lukion alussa suoritettavalla OP05-opintojaksolla. Lukio-opintojen aikana opiskelijan tietoja ja taitoja kehitetään ohjaavan arvioinnin avulla. Digitaaliset oppimisympäristöt tukevat opettajan työtä oppijan monipuolisessa arvioinnissa ja ohjauksen tarpeen määrittelyssä. Pedagogisesti mielekkäällä tavalla digitaalisia ympäristöjä hyödyntäen opiskelija löytää itselle sopivia oppimisen tapoja ja keinoja arvioida oppimaansa myös lukion jälkeen.

Opiskelijoiden käytössä olevat oppimateriaalit ovat pääosin digitaalisia. Lukuvuoden 2023–2024 aikana käytössä olevien oppimateriaalien laatua arvioidaan aineryhmittäin ja tehdään linjauksia jatkovalintoihin.

Verkko-oppimisympäristöinä Kuopion lukioissa käytössä ovat Teams ja Moodle. Lukuvuoden 2023–2024 aikana panostetaan erityisesti opettajien Moodle-osaamisen kehittämiseen.

Itä-Suomen lukioverkoston digitaalinen ekosysteemi II – virtuaalitarjotin -hankkeen (OPH) tavoitteena on integroida Itä-Suomen eLukio -Moodle-oppimisalusta osaksi lukio-opetusta hyödyntäen opettajien digitaalista osaamista. Toiminnassa huomioidaan koulujen tarpeet digitalisoinnin, oppimisympäristön käytön ja yhteistyön suhteen. Tarjotaan koulutusta vastaamaan oppimistarpeita, ja digitiimi tukee oppimisympäristöjen kehittämistä ja käyttöä. Pyritään laajentamaan lukioiden digitaalisia oppimisympäristöjä, monipuolistamaan opetusta ja edistämään yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa.

Tavoitteena on hyödyntää digitalisaatiota arvioinnissa ja oppimisen kehittämisessä, erityisesti keskittyen oppimisanalytiikkaan, tekoälyyn ja opettajien osaamisen parantamiseen. Lisäksi pyritään tukemaan opiskelijoiden ohjausta ja oppimista sekä opetuksen suunnittelua. Toimintaan sisältyy osaamiskartoitus, Moodlen analytiikan hyödyntäminen, arviointimenetelmien kehittäminen sekä opintojen tukeminen analytiikan avulla. Hanke jatkuu lukukauden 2023–2024 loppuun. Hankekoordinaattorina toimii Eino Iivari.

Pelillisyyttä lukioon -hankkeessa (OPH) tavoitteena on 1) lukiokoulutuksen oppimisympäristöjen kehittäminen pelillisiä elementtejä hyödyntämällä, 2) opiskelijoiden tulevaisuustaitojen vahvistaminen sekä opiskelumenetelmien rikastaminen pelillisyyden, pelilukutaidon ja pelinkehityksen avulla ja 3) pelillisyyttä, pelinlukutaitoa ja pelinkehitystä tukevien materiaalien ja opintokokonaisuuksien tuottaminen osaksi lukion digitaalisten taitojen oppimisen polkua huomioiden opetussuunnitelma, tuntikehys ja oppimisanalytiikka. Hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun ja sen rahoituksella toteutetaan mm. pedagogisten valmentajien toteuttamia koulutuksia. Hankekoordinaattorina toimii Matti Lähtevänoja.

3.2.2 Etä- ja verkko-opiskelu

Kuopion lukioissa panostetaan opiskelijoiden etäopiskelutaitojen kehittämiseen ja tukemiseen. Kuopion lukiot ovat mukana Itä-Suomen lukioverkoston laatuhankkeessa (luku 2.3), jonka puitteissa lisätään opiskelijoiden osallisuutta verkkoympäristössä sekä opiskelijoiden laadukkaita digi- ja etäopiskelun taitoja. Lukuvuonna 2023–2024 hankkeessa mm. kootaan etäopiskelijan ohjeistusta etäopintojen tueksi. Ohjeistuksen valmistuttua se jaetaan Itä-Suomen lukioiden verkkotarjottimella, jossa opiskelijoilla on mahdollista suorittaa itsenäisiä etäopintoja. Viherkampuksella pilotoidaan *OPO11 etäopiskelutaidot* -opintojaksoa, joka keskittyy etäopiskelutaitojen parantamiseen sekä erilaisten etäopiskelutekniikoiden kokeiluun.

Virtuaaliset opinpolut -hankkeessa (OPH) on tuotettu LOPS21:n opintojaksoista verkko-ohjausmateriaaleja itsenäisen opiskelun tueksi. Materiaalit on koottu kaikkien Kuopion lukioiden käyttöön Moodle-ympäristöön. Verkkotarjottimen ohjatut ja aikataulutetut mutta omatahtiset opintojaksot lisäävät opiskelijan mahdollisuuksia joustavan opintopolun rakentamiseen. Opettajia verkkotarjottimen opinnoissa on kaikista Kuopion lukioista. Lukuvuonna 2023–2024 ohjausmateriaalien teko ja toiminnan vakiinnuttaminen jatkuu. Verkkotarjottinhankeen ohjausryhmässä toimii vastuurehtorina Aurora Hansen, ja muut jäsenet ovat Tiina Kaljunen, Jutta Mäkisalo ja Ensio Vatanen.

3.3 OPPIMISEN TUKEA

Opiskelijan oppimisen tuki lukiossa on kaikkien opiskelijoiden oikeus ja toteutuu koko opetushenkilöstön yhteistyönä. Aineenopettajat huomioivat erilaiset tuen tarpeet käyttämällä monipuolisia opetuksen ja arvioinnin menetelmiä. Tukiopetusta tarjotaan eri muodoissa: mahdollisia ovat tukipajat, tukikurssit ja opettajien tarjoamat yksilölliset tukiopetuskerrat.

Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen sekä itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisopettaja antaa tukea oppimisvaikeuksiin, ei yksittäisten aineiden opetusta tai tukiopetusta. Erityisopettaja antaa yksilöohjausta

opiskelutekniikoihin, tekee lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksia mittaavia testejä sekä tukee opiskelijaa esimerkiksi tehtävissä ja työskentelyn aikataulutuksessa. Yhteistyö aineenopettajien, opinto-ohjaajien, hyvinvointialueen työntekijöiden, huoltajien sekä opiskelijan hyvinvointia tukevien verkostojen kanssa on keskeinen osa lukion erityisopettajan työnkuvaa.

Erytisopettaja käy läpi 1. vuosikurssin opiskelijoiden tekemän Niilo Mäki Instituutin DigiLukiseulan ja kutsuu seulassa huomioita saaneet opiskelijat haastatteluun. Huomioiden ja haastattelun perusteella erityisopettaja voi ohjata ja suositella opiskelijalle Niilo Mäki Instituutin lukemis- ja kirjoittamistaitojen yksilötestiä. Lukemis- ja kirjoittamistaitojen yksilötesti toteutetaan yhdessä erityisopettajan kanssa ja opiskelijan kanssa sovitaan mahdollisista opiskelun tukitoimista.

Opiskelun tukitoimia voivat olla esimerkiksi lisäajan mahdollisuus koetilanteissa sekä painetut oppimateriaalit ja oppikirjat opiskelun tukena. Opiskelun tukitoimet kirjataan opiskelijan oppimisen tuen lomakkeelle ja oppimisen tuen suunnitelmaa päivitetään sekä täydennetään opiskelijan ja erityisopettajan yhteisissä tapaamisissa. Erytisopettaja myös opastaa ja auttaa mahdollisesti tarvittavien erityisjärjestelyiden anomisessa ylioppilaskirjoituksia varten.

Lukuvuonna 2023–2024 Kuopion lukioissa työskentelee yhteensä kuusi erityisopettajaa. Erytisopettajista neljä työskentelee Kuopion kaupungin päivälukioissa, yksi LUPA-pajatoiminnan parissa ja yksi Kuopion aikuislukiossa sekä TUVA-opetuksessa.

Kuopion aikuislukion erityisopettajaresurssi on jaettu lukuvuonna 2023–2024 TUVA-koulutuksen kanssa puoliksi (12 h/yksikkö.) Aikuislukion erityisopettaja työskentelee sekä Puistolassa että Lumitilla. Oppivelvollisten opiskelijoiden määrä aikuislukiossa on kasvanut viime vuoteen verrattuna: lukuvuonna 2022–2023 oppivelvollisia oli (20.9.2022) 33 opiskelijaa (TUVA 28, aikuislukio 5), lukuvuonna 2023–2024 (7.11.2023) 68 opiskelijaa (TUVA 42, aikuislukio 26.) Oppivelvollisten määrän kasvu on lisännyt opintojen seuraamisvastuuta ja muuttanut aikuislukion pedagogisia käytänteitä. Opiskelun tukea toteutetaan aikuislukiossa pääosin yksilöohjauksena ja tukipajoina.

Takaisin yhteiselle lukiopolulle – yhteisöllisesti -hankkeessa (OPH) kehitetään lukuvuoden 2023–2024 aikana monipuolisesti opiskelijan oppimisen tuen ja ohjauksen muotoja. Aineenopettajien, opinto- ja ryhmänohjaajien sekä opiskeluhuollon toimijoiden yhteistyönä vahvistetaan opiskelijoiden oppimisentaitoja ja resilienssiä – uskoa tulevaisuuteen. Hankkeessa vahvistetaan edelleen opiskelijan tukipalveluita, joiden tavoitteena on oppimisen tuki pienemmissä ryhmissä. Toiminta on suurelta osin pajamuotoista. Hankkeen monipuolisuuden takia sen tavoitteita toimintoja kuvataan useassa kohdassa tätä lukuvuosisuunnitelmaa. Hankkeen vastuurehtorina toimii Anna-Maija Tiilikainen.

3.4 OPINTOJEN SAAVUTETTAVUUS

Kuopion lukioissa jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa, oppia ja osoittaa oppimaansa. Opintojen saavutettavuutta Kuopion lukioissa varmistetaan monin eri tavoin:

- Jatkuvan oppimisen periaate ohjaa lukiokoulutuksen käytännön työtä ja toimintaa. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan vastaan ja pohtimaan uusia ja innostavia asioita avoimin mielin läpi koko elämänsä.
- Oppimisympäristöjen ja opetusmateriaalien sekä työskentelymenetelmien valinnassa huomioidaan monenlaisten oppijoiden taustat ja tarpeet.
- Opiskelijoiden opintojen ja työskentelyn ohjaamisessa huomioidaan yhdenvertaiset opiskelumahdollisuudet.
- Digitaaliset ympäristöt ovat helppokäyttöisiä kaikille käyttäjille, myös eri tavoin toimintarajoitteisille tai ikääntyneille opiskelijoille.
- Opetusmateriaalin valinnassa kiinnitetään huomiota siihen, että materiaali on kielitietoista ja kuvastaa moninaista yhteiskuntaa.
- Lukioiden fyysinen saavutettavuus on hyvä ja kulkuyhteydet ovat toimivat.

4 OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTI

4.1 OHJAUS

Kuopion lukioissa ohjaus on koko oppilaitoksen henkilöstön yhteistä työtä. Päävastuu ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta on opinto-ohjaajilla. Lukuvuonna 2023–2024 jokaisessa lukiossa työskentelee 1–3 päätoimista opinto-ohjaajaa ja lisäksi lukioiden yhteisenä resurssina hankeopinto-ohjaaja.

Lukioiden opinto-ohjaus toteutuu henkilökohtaisena ohjauksena, pienryhmäohjauksena sekä luokkamuotoisena ohjauksena. Henkilökohtaista ohjausta on saatavissa tarpeen mukaan omalta opinto-ohjaajalta. Ohjaus on prosessi ja opintovalintoja tai niiden muutoksia tehdessä myös koulutus- ja uraohjauksen näkökulma on aina läsnä. Lukioiden opinto-ohjaajat osallistuvat osaltaan yhteisölliseen opiskelijahuoltotyöhön ja tekevät yhteistyötä opiskelijahuollollisiin tai opetuksen järjestämiseen liittyvien asioiden osalta eri toimijoiden kanssa (erityisopettaja, terveydenhoitaja, lukiokuraattori, lukiopsykologi jne) niin koulun sisällä kuin ulkopuolellakin. Sidosryhmäyhteistyö niin korkea-asteen, työelämän kuin julkishallinnon tahojen kanssa on myös tärkeä osa opinto-ohjaajien työtä. Opinto-ohjaajat ohjaavat ja neuvovat opiskelijoita myös ylioppilaskirjoituksiin liittyvissä kysymyksissä ja ilmoittautumisessa.

Opinto-ohjauksessa on kaksi pakollista opintojaksoa, *OP01 Minä opiskelijana* ja *OP02 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus*. Niiden toteutuksessa on erilaisia käytänteitä lukioittain. Opinto-ohjauksen tunneilla on vierailijoita niin koulun oman henkilöstön osalta kuin ulkopuoleltakin, ja koulutukseen ja työelämään liittyvää tietoutta tarjoillaan opiskelijoille messuilla, koulutusalaesittelyissä ja muissa tapahtumissa. Mahdollisuuksien mukaan opiskelijat osallistuvat lukioaikana myös ainakin yhden päivän työelämään tutustumispäivään. Lukion päättövaiheessa opinto-ohjauksen tunneilla käsitellään mm. yhteishakuun, valmistumiseen ja omaan taloudenpitoon liittyviä teemoja sekä välivuoden ja kansainvälistymisen mahdollisuuksia. Osa tunneista voidaan järjestää pienryhmäohjauksena.

Kuopion aikuislukion opinto-ohjaajan resurssi on jaettu lukuvuonna 2023–2024 TUVa-koulutuksen (10 h/vko), aikuislukion iltaopetuksen (10 h/vko) ja kaksoistutkinnon (4 h/vko) kanssa. Aikuislukion opinto-ohjaaja työskentelee sekä Puistolassa että Lumentilla. Kaksoistutkinnon ohjaus koostuu Savon ammattiopiston opinto-ohjaajien konsultoimisesta, opiskelijoiden aloitusinfoista sekä opintojen loppuvaiheen ohjaamisesta esim. ylioppilaskirjoitukset.

4.1.1 Ryhmänohjaus

Ryhmänohjauksen kehittämisryhmä jatkaa toimintaansa lukuvuonna 2023–2024; tavoitteena on täsmentää ja täydentää ryhmänohjaajien tehtäväkuvaukset vuositasoittain. Ryhmän vastuuhenkilöinä toimivat Päivi Kiiski ja Jutta Mäkisalo.

Keskustan lukioissa jokaiselta vuositasolta on valittu kaksi ryhmänohjauskoordinaattoria ja viherkampukselta yhteensä kaksi koordinaattoria. Ro-koordinaattorit toimivat työparina opintovuosittain. Kaikkien ro-koordinaattoreiden tapaaminen järjestetään kolme kertaa lukuvuoden aikana.

RO-koordinaattorit

- teemoittavat ryhmänohjaukset jaksoittain
- kutsuvat koolle oman opintovuoden ryhmänohjaajat ja toimivat yhteyshenkilöinä, mutta kaikki ryhmänohjaajat ovat osallistuvat suunnittelutyöhön (tehtävien delegointi)
- kunkin opintovuoden ryhmänohjaajat kokoontuvat yhden kerran jaksossa
- perehdyttävät uudet ryhmänohjaajat lukuvuoden alussa
- koko kaupungin koordinaattorit tapaavat vuositasoittain kolme kertaa lukuvuodessa
- kehittävät työn arvioinnin mittareita (esimerkiksi ryhmänohjausläsnäolojen seuraaminen)
- tekevät muuta kehittämistyötä (kirjallisuuteen tutustuminen ja sopivien koulutusten kartoittaminen)

Pitkiä, puolen tunnin mittaisia ryhmänohjauksia pidetään viisi kertaa vuodessa (ti 5.9., ti 31.10., ti 9.1., ti 27.2. ja ti 23.4.). Lukiokohtaiset ryhmänohjaajien tapaamiset päätetään lukioittain (1 kerta/jakso) ja näissä tapaamisissa suunnitellaan yhdessä jakson ryhmänohjaukset (erityisesti pitkät)

Ryhmänohjaajien tapaamisissa keväällä 2023 esiin tulleita ehdotuksia / toiveita / ajatuksia pyritään kokeilemaan ja kehittämään tämän lukuvuoden aikana:

- Kaikille kaupungin ykkösille on tilattu *Hyvän mielen treenikirja* ja kaikille ykkösten ryhmänohjaajille *Ohjaajan opas*.
- Kaikkiin lukioihin on tilattu yksi kappale Laura Jääskeläisen kirjaa *Ryhmä toimivaksi*.
- Ryhmänohjauskokeilut ovat mahdollisia (esim. pysäkkimuotoinen ryhmänohjaus jossain jaksossa).
- Kouluun jäävien neloselle jatkavien ro-käytänteet ja ryhmänohjaajan korvaus yhdenmukaistetaan.
- Pohditaan, miten saadaan opiskelijat käymään ryhmänohjauksissa. Ehdotuksia:
 - vastaanotto- tai pysäkkityyppinen yksilöryhmänohjaus (erityisesti abivuonna)
 - oma 1 op:n opintojakso
 - koko vuositason yhteisiä ryhmänohjauksia salissa esimerkiksi kolme kertaa lukuvuodessa
 - vähemmän lyhyitä, enemmän pidempiä ryhmänohjauksia (ei viikoittain)
 - ryhmänohjausasioiden käsittely niin, että etukäteen yksi pienryhmä kerrallaan valmistautuu vastaamaan / keskustelemaan ro-tuokion aiheesta (sovittu pienryhmän kanssa etukäteen)

Aikuislukiossa ro-agentit ovat lukuvuonna 2023–2024 opinto-ohjaaja Henri Huovinen, erityisopettaja Inka Turunen ja psykologian opettaja Emmi Hurmeranta. Ro-agentit, ryhmäohjaajat ja opiskelijat tapaavat toisiaan ainakin kerran joka jakson viimeisenä opetuspäivänä jaksokahvien merkeissä. Kahvit ovat teemoitettuja tapaamisia, joiden jälkeen ryhmäohjaajat opiskelijoineen siirtyvät omaan tapaamiseensa. Teemat ovat osittain samoja kuin päivälukioiden ryhmäohjauksissa, mutta niitä on kohdistettu aikuislukion tarpeisiin soveltuviksi. Lukuvuoden aikana käytäviä teemoja ovat opiskelutekniikat ja –taidot, kalenterointi, ajanhallinta, opiskeluun keskittyminen, tukitoimet, hyvinvointi ja jaksaminen. Toiminnan tavoitteena on ryhmäohjauksikäytäntöjen vakiinnuttaminen oppilaitoksen toimintatapoihin, ryhmäohjauksen laadullinen kehittäminen ja opiskelijoiden opiskelukyvyyn ja hyvinvoinnin lisääntyminen. Jaksokahvien muodossa tapahtuva ryhmäohjaus lisää toivottavasti opiskelijoiden aktiivista osallistumista ryhmäohjaukseen.

4.1.2 Ohjauksen kehittämishankkeet

Opiskelija oman elämänsä ohjaajana-hanke (OPH)

Kuopion lukiot ovat mukana Opiskelija oman elämänsä ohjaajana -hankkeessa vielä syyslukukauden 2023 ajan. Hanke toteutetaan yhteistyössä Kuopion lukiotoimen, Gradia-lukioiden ja Lahden Gaudia-lukioiden kesken.

Hankkeessa tarkastellaan kriittisesti, kehitetään ja rakennetaan kuvaus opiskelijan opinto-ohjauksen polusta alkaen sujuvasta siirtymästä lukioon ja jatkuen jatko-opintoihin asti. Hankkeessa luodaan suuren lukion laadukas ohjauksen toimintamalli ja siihen liittyvät prosessit, joilla pyritään osaltaan edistämään valtakunnallisesti laadukkaan ohjauksen käytänteiden juurruttamista.

Ohjauksen mallia rakennetaan mm. hyvän ohjauksen kriteereihin (OPH) sekä ELO-verkoston strategiaan ja OPH:n laatuohjelman asiakirjoihin pohjaten. Ohjauksen mallissa täsmennetään eri toimijoiden roolit ohjauksessa, kiinnitetään huomiota mm. ohjauksen oikea-aikaisuuteen ja etsitään ratkaisuja ilmenneisiin kipukohtiin mm. nivelvaiheeseen ja sen tiedonsiirtoon liittyen, pyritään huomioimaan erityistä tukea tarvitsevat ja takaamaan myös heidän osaltaan ohjauksen saavutettavuus. Huomiota kiinnitetään siihen, että opiskelija ohjautuisi oikean tuen äärelle ja saisi laadukasta jatko-ohjausta ja tarvitsemaansa jälkiohjausta.

Opettaja ja opinto-ohjaaja koulutetaan ohjaus- ja uraohjaustaitojen lisäämiseksi.

Hankkeessa pilotoidaan erilaisia työkaluja, mahdollisuuksien mukaan myös digitaalisia, sekä muokataan nykyisiä työkaluja (mm. Wilman HOPS-lomakkeet) toimivammiksi. Keskeistä hankkeessa ja ohjauksen mallissa ja prosessikuvauksessa on opiskelijan aktiivinen rooli omien lukio-opintojensa ja tulevaisuutensa suunnittelussa.

Kuopion lukioiden koordinaattorina toimii Kuopion opinto-ohjaaja Pauliina Pöntinen. Syksyllä 2023 hankkeessa on mukana hänen lisäkseen opinto-ohjaaja Carola Kröger.

Takaisin yhteiselle lukiopolulle – yhteisöllisesti -hankkeessa (OPH) kehitetään lukuvuoden 2023–2024 aikana monipuolisesti opiskelijan oppimisen tuen ja ohjauksen muotoja. Aineenopettajien, opinto- ja ryhmäohjaajien sekä opiskeluhuollon toimijoiden yhteistyönä vahvistetaan opiskelijoiden oppimisen taitoja ja resilienssiä – uskoa tulevaisuuteen. Ohjauksen, erityisopetuksen ja opiskelijahuollon yhteistyössä suunnitellaan tallenteita erityisesti ryhmäohjauksen käyttöön. Tallenteiden tekoon osallistetaan opiskelijoita. Hankkeessa toimiva lukioiden yhteinen opinto-ohjaaja Ella Katajisto kohdistaa erityistukea abien tulevaisuusohjaukseen.

Ohjaus Laatuapila-hankkeessa

Laatuapila-hankkeessa (ks. Luku 2.3) on kevään 2023 aikana määritelty lukiokoulutuksen ydinprosessit, jotka pyritään kuvaamaan lukuvuonna 2023–24. Ohjaus on yksi viidestä lukiokoulutuksen ydinprosesseista. Onnistuneella ohjauksella on suuri vaikutus, sillä pystytään ehkäisemään syrjäytymistä ja pitkällä aikavälillä vahvistamaan työllisyyttä. Ohjauksen ydinprosessi on jaettu ohjaukseen 1) orientaatiovaiheessa, 2) lukio-opintojen aikana, 3) päättymisvaiheessa sekä 4) jälkiohjaus opintojen päättymisen jälkeen. Tavoitteena on kuvata laadukas ohjaus koko opintojen ajan määrittelemällä ohjauksen tavoitteet ja työnjako selkeästi sekä kehittää mittareita ja indikaattoreita ohjauksen arvioimiseen – järjestelmällisen arvioinnin pohjalta toimintatapoja voidaan kehittää. Ohjauksesta vastaavat opinto-ohjaajien lisäksi koko oppilaitoksen henkilökunta sekä tukisidosryhmät.

4.2 OPISKELIJAHUOLTO

Kuopion kaupungin lukion opetussuunnitelman mukaiset opiskelijahuoltopalvelut pitävät sisällään kuraattorin, opiskelijaterveydenhuollon ja psykologin palvelut, jotka on mitoitettu siten, että opiskelija pääsee tarvittaessa keskustelemaan henkilökohtaisessa tapaamisessa joko kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä tai kiireellisessä asiassa samana tai seuraavana päivänä. Opiskeluhoitopalveluja järjestetään osin lukioiden tiloissa ja ne toimivat pääosin ajanvarausperiaatteella. Opiskeluhoollon palveluista tiedotetaan lukioiden opinto-oppaissa, Wilmassa ja koulun kotisivuilla, ja toimijat esittäytyvät lukuvuosittain uusille opiskelijoille oppitunneilla.

Kuopion kaupungilla on **lukiotoimen opiskeluhoollon työryhmä**, joka koordinoi lukioiden opiskeluhoollon toimintaa. Lukioiden omat yhteisölliset opiskeluhoolloryhmät arvioivat lukion opiskeluhoollon toteutumista. Yksilökohtaista opiskeluhoollon tarvetta arvioidaan jatkuvasti mm. opiskelumestyksen, erityisen tuen tarpeen ja mahdollisen muun huolen perusteella. Ryhmänohjaajat seuraavat opiskelijoiden poissaoloja ja opintojen etenemistä ja ovat keskeisessä roolissa tässä arvioinnissa.

Kuopion lukioilla on yhteinen opiskeluhoollonsuunnitelma, jossa kerrotaan tarkemmin, kuinka opiskeluhoolto toimii Kuopion lukioissa.

Lukuvuonna 2023–2024 Kuopion lukioissa on käytettävissä myös jalkautuvan psykiatrisen sairaanhoitajan palveluita, joka saadaan Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen kautta.

YOH! – Yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämishanke (OKM). Yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistaminen ja kehittäminen Kuopion kaupungin perusopetuksessa ja lukio-opetuksessa -hankkeen tavoitteena vuodelle 2023 on

- tasalaatuisen yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistaminen ja kehittäminen,
- oppilaitoksen toimintakulttuurin ja henkilöstön osaamisen kehittäminen yhteisöllisen opiskeluhoollon näkökulmasta sekä
- opiskeluhoollon eri toimijoiden yhteistyön tukeminen

Hankkeen toteutustapa:

- keväällä 2023 tehdyn tilanne- ja tarvekartoituksen pohjalta vahvistetaan ja kehitetään yhteisöllisen opiskeluhoollon rakenteita yhdessä oppilaitosten toimijoiden kanssa mm. osallistamalla koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisten opiskeluhoolloryhmien tapaamisiin
- määritellään eri toimijoiden vastuut osana yhteisöllistä opiskeluhoolltoa
- järjestetään koulutuspäivä yhteisöllisen opiskeluhoollon eri toimijoille syyskuussa 2023

Hanketta koordinoivat Saara Pellinen ja Tarja Ärväs. Lisätietoa vuoden 2023 hankkeesta sekä hankkeen mahdollisesta jatkosta lukuvuodelle 2024–2025 löytyy hankkeen kotisivuilta: [Yhteisöllisen opiskeluhuollon hanke 2023 \(peda.net\)](#)

Kuopion aikuislukion opiskeluhoitoryhmään kuuluvat apulaisrehtori ja rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, ryhmänohjaaja, koulunkäynninohjaaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, tarvittaessa aineenopettaja, opiskelijaedustaja ja/tai huoltajaedustaja sekä alueellinen verkostotyöntekijä. Aikuislukion opiskeluhoitoryhmä kokoontuu lukuvuonna 2023–2024 4.9.2023 ja 26.2.2024.

4.3 MUUT TUKITOIMET

Lupa-paja on Takaisin yhteiselle lukiopolulle – yhteisöllisesti -hankkeen puitteissa toteutuva uusi tukimuoto, jota pilotoidaan Kuopiossa lukuvuonna 2023–2024. Lupa-pajan toiminnalle on jo haettu ja saatu jatkorahoitusta, joten toimintaa tullaan jatkamaan myös pilottivuoden jälkeen (Lupaus – Kuopion lukiopajan kokonaisvaltaisen valmennusmallin kehittämishanke (ESR)).

Lupa-paja on lukiokoulutuksen vahvimpia tukimuotoja, jonka tavoitteina on lukio-opintojen keskeyttämisen ennaltaehkäisy ja lukio-opiskelun kokonaisvaltainen eteenpäinvieminen. Valmennuksellisenä tavoitteena on nuoren sosiaalinen vahvistaminen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseksi. Tavoitteena on, että opiskelija on pajalla yhden lukiojakson verran, minkä jälkeen hän palaa omaan lukioonsa jatkamaan opintojaan.

Opiskelija voi toimintakykynsä mukaisesti käydä pelkästään pajaopinnoissa tai suorittaa yhtä aikaa opintojaksoja omalla lukiollaan. Lukio-opinnot pajalla noudattavat lukioiden yleistä opetussuunnitelmaa. Jokainen opiskelija etenee oman opon kanssa laaditun henkilökohtaisen oppimissuunnitelmansa mukaisesti. Lukio-opintoja ohjaavat aineenopettajat. Opinto-ohjaaja Mirka Palviainen auttaa opintojen suunnitteluun liittyvissä asioissa ja erityisopettaja Hanna-Maria Antikainen oppimiseen liittyvien haasteiden ratkaisussa. Pajan henkilökunta arvioi tapauskohtaisesti jokaisen nuoren tuen tarpeen ensimmäisen jakson loppupuolella.

Oppivelvollisuuslakiin liittyvää ohjausta Kuopion lukioille tarjoavat oppivelvollisuuskoordinaattori Loviisa Silmäri ja oppivelvollisuusasiantuntija Maiju Honkanen. He auttavat ja ohjaavat oppivelvollisuuteen liittyvissä kysymyksissä yleisellä tasolla sekä opiskelijakohtaisesti. Työskentely lukioiden henkilöstön kanssa on konsultatiivista ja ennakoivaa. Oppivelvollisuuskoordinaattori ottaa vastaan oppivelvollisuuden keskeyttämishakemukset, jos keskeytyksen perusteet ovat terveydelliset tai opiskelijan elämäntilanteeseen liittyvät muut painavat syyt. [Oppivelvollisuus - Kuopio](#)

4.4 TURVALLISUUS JA YHDENVERTAISUUS

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että yhdenvertaisuus toteutuu ja Kuopion lukioilla on yhteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn edistäminen ja niiden tukeminen on koko oppilaitoksen henkilöstön tehtävä.

Kuopion lukioiden opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu toimia turvallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi. Opiskelijat perehdytetään tiloihin ja välineisiin opintojen alussa. Tilojen siisteydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta huolehditaan yhteistyössä koulukiinteistön henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Puutteista kerätään palautetta ja niihin reagoidaan. Esteettömyys ja saavutettavuus huomioidaan tilojen suunnittelussa ja käytössä. Toimintaan liittyvät vaarat on arvioitu jokaisessa lukiossa ja niitä ehkäistään suunnitelmallisesti.

Kaikille lukioille on nimetty turvavastaavat, ja jokaisessa koulukiinteistöissä toimii oma turvallisuusryhmä, joka vastaa turvallisuussuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä. Turvallisuusryhmä suunnittelee ja toteuttaa lukuvuosittaiset pelastusharjoitukset sekä henkilöstön koulutukset.

Kuopion kaupungin koulujen riskien ja vaarojen arvioinnissa ja ennaltaehkäisyssä käytössä on wPro-sovellus. Tavoitteena on lukuvuoden 2023–2024 aikana päivittää sovelluksen tiedot kaikissa lukioissa. Tämän sovelluksen kautta tehdään myös ilmoitukset työtapaturmista, läheltä piti -ilmoitukset, väkivaltailmoitukset ja uhkatilanneilmoitukset.

Lumit-kiinteistön turvallisuusryhmässä ovat virka-apulaisrehtori Inka Kokkonen, turvallisuusvastaavat Eerika Häkkinen ja Timo Matilainen sekä aikuislukion turvallisuusvastaava Esa Pulkka. Lumitin lukuvuosittaisen turvallisuutta edistävän toiminnan ydin on talon väen kouluttaminen. Henkilökunnalle järjestetään turvakävelyt.

Turvallisuuteen liittyviä parannuksia toteutetaan lukuvuoden 2023 – 2024 aikana, mm. poistumiskartat uusitaan ja turvakaappeja lisätään opetustiloihin, joista niitä puuttuu.

Lumitin pelastussuunnitelma on Presto oy:n sähköiselle alustalle toteuttama.

Puistokoulun turvallisuusvastaavana toimii Riina Pirskanen.

4.5 OPISKELIJOIDEN OSALLISUUS TOIMINNAN SUUNNITELUSSA JA KEHITTÄMISESSÄ

Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat tärkeä osa lukion toimintakulttuuria, ja ne vahvistavat yksilön ja yhteisön hyvinvointia. Lukiokoulutuksen tavoitteena on, että jokainen opiskelija kokee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ja tärkeään yhteisöön. Kuopion lukioissa yhteisöllisyyttä edistetään monenlaisilla toimenpiteillä, mm. myönteisellä ja kannustavalla opiskeluilmapiiirillä, ryhmäytymisellä opintojen alkuvaiheessa, ryhmänohjaajien aktiivisella toiminnalla koko opintojen ajan ja koko koulun yhteisillä tilaisuuksilla kuten juhlilla ja erilaisilla teemapäivillä.

Osallisuutta vahvistetaan myös tarjoamalla erilaisia mahdollisuuksia vaikuttaa lukion toimintaan ja kehitykseen sekä omiin valintoihin. Lukion toiminta perustuu opiskelijälähtöisyyteen, joka vahvistaa opiskelijan omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Lukion erilaiset toimintatavat rohkaisevat opiskelijoita aktiiviseen toimintaan ja osallistumiseen. Myös opetuksessa hyödynnetään osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia menetelmiä.

Kuopion aikuislukiossa pyritään edistämään yhteisöllisyyttä järjestämällä jaksokahvit jokaisen periodin viimeisenä opetusiltana. Jaksokahveilla opiskelijoilla on mahdollisuus tavata ryhmänohjaajia, opettajia ja muita opiskelijoita. Kuopion aikuislukion henkilökunta ja opiskelijat osallistuvat Keskustakampuksen tapahtumiin tilanteen mukaan.

4.6 HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ LUKIOYHTEISÖN TOIMINTA

Hyvinvointia edistävän lukioyhteisön ominaisuuksia ovat esimerkiksi seuraavat:

- Opiskelu- ja työympäristö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti terve ja turvallinen.
- Ihmiset kohdataan yksilöinä yhteisön tarpeet huomioiden.
- Viestintä on avointa ja saavutettavaa.
- Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vaalitaan (esim. perinteet, yhteiset tapahtumat).
- Lukioyhteisössä on selkeät yhteiset pelisäännöt.
- Työelämätaitoja edistetään hyvinvoinnin näkökulmasta.
- Hyvinvoinnin edistämistä suunnitellaan yhteistyössä.
- Kiusaamista ennaltaehkäistään ja siihen puututaan.
- Välituntiaktiviteetit, istumisen tauottaminen ja ergonomiset työpisteet.
- Hyödynnetään hyvinvointia tukevia ja edistäviä hankkeita (esim. Meijän lukio).
- Seuranta ja arviointia toteutetaan esim. säännöllisesti toteutettavilla hyvinvointikyselyillä.

Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa -hanke (ESR)

Kuopion lukiot kuuluvat Meijän lukio – Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa -hankkeen piiriin. Hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten hyvinvointia ja jaksamista kokonaisvaltaisesti. Hanke kohdentuu nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ja pudokkuuden riskien tunnistamiseen ja ehkäisemiseen. Hankkeen avulla tuetaan ja vahvistetaan nuorten elämänhallintaa, itseohjautuvuutta ja sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja, ehkäistään syrjäytymistä ja turvattomuutta sekä lisätään osallisuutta ja motivaatiota. Hanke painottaa ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä ja nuorten osallisuuden lisäämistä.

Hankkeessa on kartoitettu nuorten toiveet hyvinvointia lisäävälle toiminnalle, koulujen jo olemassa olevat hyvät käytänteet sekä opettajien toiveet osaamisen lisäämiselle. Näiden pohjalta luodun palvelurepertuaarin toiminnoista Kuopion lukioissa on toteutettu mm seuraavia:

- Fyysiset palvelut: retket, lajikokeilut, luonto- ja seikkailuliikuntatapahtumat, rentoutustuokiot
- Psykkiset palvelut: ajankäytön ja stressinhallinnan oppitunnit, luennoitsijat

- Sosiaaliset palvelut: kevättempaukset, ryhmäytyspäivät, koko koulun leffaillat, lautapeli- ilta, tutorkoulutukset, LUMA-kahvila
- Digitaaliset palvelut: hyvinvointibotti, sähköinen hyvinvointimateriaali, tutorin käsikirja ja tutorin vuosikello, 50 vinkkiä nuorten hyvinvoinnin ja jaksamisen tueksi
- Tiedollisen tuen palvelut: hyvinvointiluennot, älylaitteiden vaikutus nuorten aivoihin -luennot, abi opettaa ykkösiä -pajat

Koulujen toimintakulttuuria on kehitetty kouluille jalkautuneiden hyvinvointivalmentajien avulla. Lisäksi opettajien ja opiskelijoiden osaamista on lisätty aihepiirin teemoista:

- Opiskelijat: Motivaatiopajat, tutoreiden yhteiskoulutus, QSL-mittaus
- Opettajat: Motivaatiokaupunki, mininepsy, RSMP-motivaatiovalmennus, QWL-mittaus, tiimivalmennus

Nämä edellä mainitut hanketoiminnot jatkuvat Kuopion lukiossa vielä syyslukukauden 2023 ajan, ja rahoitusta jatkohankkeelle on jo haettu. Hankkeen projektipäällikkönä toimii Sanna Oikari, ja lisäksi hankkeessa toimivat hyvinvointivalmentajat Mari Käpykangas, Jasmin Riekkinen ja Meiju Tiirikainen.

Kampukselle järjestettävä hyvinvointipäivä marraskuussa tukee koko kouluyhteisön toimintaa niin fyysisen, psyykkisen kuin emotionaalisenkin turvallisuuden ja jaksamisen näkökulmasta. Aikuislukion puolelta TUVA-opiskelijat osallistuvat hyvinvointipäivään.

5 HENKILÖSTÖ

5.1 HENKILÖSTÖN OSAAMINEN JA SEN KEHITTÄMINEN

Lukioiden opetushenkilöstön osaaminen on yksi keskeinen laatutekijä. Opettajien osaamisen kehittämisen tueksi on tänäkin lukuvuonna tarjolla mm. Opetushallituksen, Kuopion kaupungin ja lukiotoimen järjestämiä koulutuksia. Lisäksi monet Kuopion lukioiden hankkeet tarjoavat erilaisia koulutautumis- ja vertaisoppimisen mahdollisuuksia.

Pedagogiset valmentajat

Kuopion lukioiden pedagogiset valmentajat toimivat jokaisessa lukiossa kouluttajina ja tutoreina tavoitteenaan kehittää tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä oppimisen tukena. Lukuvuonna 2023–2024 valmentajat tarjoavat koulutuksia tekoälystä, pelillisyydestä, kuten pedagogisista pakopeleistä ja virtuaalimaailman käytöstä, Moodlen käytöstä, oppimisanalytiikasta, videoiden ja podcastien tuottamisesta ja kaikkineen digitaalisten opetus- ja oppimismenetelmien käytössä. Pedagogisina valmentajina toimivat Matti Lähtevänoja, Jutta Mäkisalo ja Riikka Salminen.

Kuopion lukioiden opettajien on mahdollista hakea yksilölliseen pedagogiseen valmennukseen, joka panostaa opettajien henkilökohtaisen valmentamisen kautta opettajien pedagogisten ja digitaitojen kehittymiseen. Pedagoginen valmennus mahdollistaa opettajan näkemisen ja tukemisen yksilönä ja kokonaisvaltaisesti. Valmennuksen ydinajatuksena on samalla huomioida opettajan hyvinvointia. Hyvinvoivat opettajat voivat tuottaa hyvinvoivaa opetusta ja koulutusta myös oppijoiden suuntaan. Lukuvuonna 2023–2024 mahdollisuus osallistua tähän prosessiin on tarjottu kymmenelle opettajalle.

Aineryhmäagenttien toiminta

Kuopion lukioiden opettajat valitsevat jokaisessa aineryhmässä yhteistyötä koordinoivan opettajan eli aineryhmäagentin. Yhteensä agentteja on 15. Aineryhmäagenttien tehtävänä on kutsua koolle ja valmistella yhteisiä tapaamisia, tiedottaa aineryhmän jäsenille esimerkiksi ajankohtaisista koulutuksista, suunnitella mahdollinen työelämään tutustumisvierailu sekä toimia aineryhmän linkkinä lukioiden johtotiimin suuntaan. Agenttien yhteistyörehtorina toimii Mika Strömberg.

Lukuvuonna 2023–2024 aineryhmät kokoontuvat neljä kertaa seuraavasti:

- 8.8.2023 (veso): Aineryhmäagenttien valinta, lukuvuoden tavoitteiden tarkentaminen ja opettajuuden pohdintatehtävät
- 14.11.2023: Aineryhmän sisällä hyvien käytänteiden jakaminen ja yhteisten tavoitteiden mukainen työskentely
- 10.1.2024: Aineryhmän sisällä hyvien käytänteiden jakaminen, yhteisten tavoitteiden mukainen työskentely ja oppimateriaalien valinnan valmistelun aloitus
- 10.4.2024: Esitys oppimateriaaleista ja lukuvuoden aineryhmän toiminnan arviointi.

Erasmus+-liikkuvuudet

Kuopion kaupungin lukiot muodostavat yhdessä Erasmus+-akkreditoitun liikkuvuuskonsortion. Konsortio järjestää korkealaatuisia liikkuvuustoimintoja ulkomailla sekä Kuopion kaupungin lukioiden henkilöstölle että opiskelijoille. Konsortion akkreditointi on voimassa 31.12.2027 saakka. Akkreditoitun konsortion kansainvälinen toiminta täyttää Euroopan komission laatuvaatimukset.

Akkreditoinnin myötä Erasmus+-liikkuvuuksien rahoitus on taattu akkreditoinnin voimassaoloajalle. Rahoitus liikkuvuuksille haetaan vuosittain.

Konsortion järjestämät kansainväliset liikkuvuustoiminnot tarjoavat Kuopion kaupungin lukioiden henkilöstölle sekä ammatillisia että henkilökohtaisia kehittymismahdollisuuksia. Henkilöstö voi osallistua job shadowing -jaksolle, opetusjaksolle tai itse valitsemaalleen kurssille. Erasmus+-akkreditoinnin kautta rahoitetaan myös ryhmäliikkuvuuksia, joihin opettaja osallistuu opiskelijaryhmän kanssa.

Erasmus+-akkreditoinnin koordinoivana opettajana toimii Mari Hahtala-Pirskanen, ja lisäksi kaikille lukioille on valittu omat Erasmus+-vastuopettajat.

5.2 TYÖHYVINVOINTI JA SEN KEHITTÄMINEN

Kaikille Kuopion lukioille on valittu työhyvinvointivastaavat eli **Tyhy-pari**. Tyhy-vastaavat päivittävät lukion työhyvinvointisuunnitelman, koordinoivat sen mukaista toimintaa ja seuraavat suunnitelman toteutumista. He osallistuvat yhteisiin koulutuksiin ja tiedottavat työyhteisöä työhyvinvointiin liittyvissä asioissa. Tyhy-pari ideoi työhyvinvointia edistävää yhteistä toimintaa ja osallistaa työyhteisön jäseniä mukaan sen suunnitteluun ja toteutukseen. Tyhy-vastaavat voivat olla mukana myös päivittämässä lukion WPro-riskienhallintasovelluksen tietoja yhdessä rehtorin kanssa.

QWL-mittaus. Kokeilemme Kuopion lukioissa lukuvuonna 2023–2024 Lapin Yliopistossa kehitettyä Quality of Working Life -menetelmää, jonka tarkoitus on parantaa työelämän laatua, johtamista ja työhyvinvointia. QWL:n idea on, että samalla kun kehitetään hyvinvointia, kehittyy myös tuottavuus.

Quality of Working Life -pilotissa on tarkoitus kokeilla toivottavasti opetusalan hyvinvointijohtamiseen soveltuvaa, tiedolla johtamista tukevaa työkalua. Toimenpiteinä ovat mm. työelämän laadun (QWL) mittaus, henkilöstötuottavuuden analyysi, Tuottava esimies -valmennus, AIMO-tekoälypilotti, työelämän laadun verkkovalmennus esihenkilöille. Hankkeelle saatiin rahoitus Opetusalan ammattijärjestön Työhyvinvointirahastosta.

Tavoitteena on työelämän laadun parantaminen johtamisen ja esihenkilötyön kehittymisen sekä vuorovaikutuksen lisääntymisen kautta. Säännöllisten mittausten avulla saadaan dataa henkilöstön hyvinvoinnista ja esihenkilötyön vaikuttavuudesta. Esihenkilövalmennuksen avulla saadaan kehitettyä työyhteisöä ja lisätään työhyvinvointia. Tarkoitus on aloittaa pitkäjänteinen kehittämistyö, jossa kehitetään opettajien hyvinvointia ja sitä kautta myös opiskelijoiden hyvinvointia. Näin kehittämistyö saadaan kytkettyä myös Kuopion lukioden omaan hyvinvointihankkeeseen.

Aikuislukiossa työhyvinvointiparina työskentelevät Heli Könönen ja Petra Puustjärvi.

Aikuislukio ja Lumit osallistuvat Kuopion kaupungin kustantamaan työyhteisövalmennukseen. Valmennuksen tavoitteena on tukea työssä jaksamista, lisätä voimavaroja ja vahvistaa työhyvinvointia ja myönteistä tulevaisuusorientaatiota työyhteisössä.

5.3 HENKILÖSTÖN OSALLISUUS TOIMINNAN SUUNNITELUSSA JA KEHITTÄMISESSÄ

Lukioiden henkilöstöä osallistetaan yhteiseen suunnitteluun ja kehittämiseen mm. järjestämällä yhteisiä koulutustilaisuuksia ja yhteisellä tiedottamisella. Lukuvuonna 2023–2024 lukiotoimen yhteisiä tilaisuuksia ovat ainakin Veso-koulutukset 8.8.2023 (läpileikkaus lukiotoimen ajankohtaisista asioista) ja 24.10.2023 (laatutyö). Laatutyöhön liittyen lukioiden vuosisuunnittelua kehitetään entistä osallistavammaksi, mistä esimerkkinä on tämä vuosisuunnitelma, jonka laatimiseen on osallistunut laaja joukko lukioiden henkilöstöä ja yhteistyökumppaneita.

Kuopion lukiotoimi tarjoaa myös yksilötasolla monipuolisia mahdollisuuksia osallistua kehittämistyöhön erilaisissa vastuutehtävissä. Näitä on tarjolla monissa hankkeissa ja kehittämissuunnitelmissa sekä lukioiden että koko lukiotoimen tasolla.

Kuopion aikuislukion opettajat osallistuvat lukioiden yhteisiin Veso-koulutuksiin sekä aineryhmätapaamisiin. Lisäksi järjestetään aikuislukion omat Veso-koulutukset: 24.8. ja 3.5.

TUVA-koulutuksen opettajille ja ohjaajille pidetään suunnittelupäivä 13.9. ja 10.4.

Opettajia rohkaistaan osallistumaan opettajien TET-jaksoille ja Itä-Suomen lukioverkoston webinaareihin kevätlukukaudella 2024. Yhteistyötä Joensuun ja Savonlinnan aikuislukioiden kanssa vahvistetaan yhteisen laatutyön myötä.

6 SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ JA KUMPPANUUDET

6.1 YHTEISTYÖ TOISTEN LUKIOIDEN KANSSA

NEST-keskus

Kuopion lukiotoimi hallinnoi laajaa NEST-keskusta, joka on Itä-Suomen lukioiden kansainvälistymistä, hanketoimintaa ja työelämäyhteistyötä tukeva verkosto. Lisätietoa NEST-keskuksen sivuilta. [Toimintamme | NestCentre](#)

Viisiapilaverkosto

Kuopion lukiotoimi on mukana viiden lukiokoulutusta järjestävän tahon verkostossa (Viisiapila), joka mahdollistaa lukiokoulutuksen kehittämisen isojen kaupunkien näkökulmasta. Verkoston kanssa on haettu erilaisia lukiokoulutuksen kehittämishankkeita ja näitä on meneillään lukuvuoden 2023–2024 aikana laatu- ja saavutettavuushankkeena.

LUKE-verkosto

LUKE-verkosto on kaikille lukioille avoin valtakunnallinen ja alueellinen yhteistyöverkosto. LUKE-toiminta tukee lukiokoulutuksen uudistamista ja lukioiden yhteistyötä.

Lukioiden kehittämisverkoston tarkoituksena on edistää lukiokoulutuksen uudistamista, lukiolainsäädännön tavoitteiden toteuttamista sekä vuonna 2021 käyttöön otettujen opetussuunnitelmien toimeenpanoa. Lukioiden opetushenkilöstöä ja johtoa tuetaan toimintakulttuurin muutoksessa sekä pedagogiikan ja oppimisympäristöjen kehittämisessä. Lisäksi kokeillaan ja levitetään lukioiden korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön ja kansainvälisyyteen liittyviä käytäntöjä ja toimintamalleja.

(<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/luke-lukioiden-kehittamisverkosto>)

Itä-Suomen aluekoordinaattoreina toimivat rehtorit Päivi Kiiski ja Ensio Vatanen. Alueverkosto järjestää koulutuksia sekä yhteisiä LUKE-aamukahveja muutaman kerran lukuvuodessa.

6.2 MUU OPPILAITOS- JA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ

Kuopion alueen toisen asteen koulutuksen yhteistyöryhmä koordinoi vuosittain yhdessä tuotettavia tapahtumia peruskoululaisille ja kehittää nivelvaiheen toimintoja. Kuopion toisen asteen yhteistyöryhmän muodostavat toisen asteen koulutusta tarjoavat oppilaitokset: Kuopion kaupungin lukiot, Savon ammattiopisto, Palvelualan opisto PAOK, Ingmanedu, Kuopion konservatorio ja Pohjois-Savon opisto. Ryhmä kokoontuu 4–5 kertaa vuodessa. Tärkeimpänä tehtävänä on edistää oppilaitosten välistä yhteistyötä ja jakaa ajankohtaisia asioita. Ryhmässä sovitaan avoimien ovien ajankohta sekä huoltajien illan ajankohta ja sisältö. Lukuvuonna 2023–2024 Kuopion lukioiden edustajina ovat lukio-opetuspäällikkö Jukka Sormunen, rehtori Mika Strömberg sekä opinto-ohjaajat Henri Huovinen ja Anne Siven. [Toisen asteen yhteistyö - Hae lukioon](#)

Kuopion lukioiden työelämä- ja korkeakouluviikko toteutetaan ensimmäistä kertaa kevätlukukaudella 2025. Ideana on, että opiskelijat suorittavat yhden viikon aikana työelämään tutustumisen (1.vuositaso) tai korkeakouluopintoja (2. vuositaso). Lukuvuoden 2023–2024 aikana viikon toteutusta suunnitellaan työryhmässä, jonka tavoitteena on luoda kontaktit yrityksiin ja muihin työpaikkoihin ja suunnitella viikon käytännön toteutus. Työryhmän vetäjänä toimii lehtori Maija Tusa ja vastuurehtorina Mika Strömberg. Ryhmään kuuluvat lisäksi opettajat Martti Lukka, Niko Noponen ja Sari Tirkkonen, opinto-ohjaajat Annika Jonninen ja Reetta Varis sekä lukio-opetuspäällikkö Jukka Sormunen.

Lukioiden opettajat toteuttavat työelämä- ja korkeakoulu yhteistyötä **TET-vierailujen** muodossa. Aineryhmäagentit ovat päävastuussa näiden vierailujen toteuttamisessa.

6.3 KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Erasmus+ -akkreditointi mahdollistaa Kuopion kaupungin lukioiden kansainvälisen yhteistyön laajentamisen nykyisestäään. Tavoitteena on sekä ylläpitää nykyisiä kansainvälisiä verkostoja että luoda uusia yhteistyömahdollisuuksia. Kuopion kaupungin lukiot ovat jo luoneet uusia verkostoja ja yhteistyöhankkeita akkreditoinnin mahdollistamien liikkuvuuksien aikana.

Akkreditoinnin ensimmäisten vuosien aikana Kuopion kaupungin lukioille luodaan yhtenäisiä liikkuvuuksien toteuttamiskäytänteitä. Lukuvuonna 2023–2024 kansainvälisyyden laatukriteerien painopisteenä ovat kansainvälisyystaidot sekä työelämätaidot.

Akkreditoinnin kautta järjestettyjen liikkuvuuksien lisäksi Kuopion kaupungin lukioilla on erillisiä Erasmus+ -hankkeita sekä muita kansainvälisiä yhteistyöhankkeita. Lisäksi kotikansainvälisyys on näkyvä osa lukioiden toimintaa.

Aikuislukiossa Erasmus+ -akkreditointiyhteistyöhön osallistuu lukuvuonna 2023–2024 erityisopettaja Inka Turunen (10.12.-16.12. 2023 Bundesgymnasium Zehnergasse, Wiener Neustadt, Itävalta.)

6.4 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on

- varmistaa yhteistyössä opintojen sujuminen,
- tukea aikuistuvan nuoren itsenäisyyden ja vastuullisuuden kehittymistä,
- tukea opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä sekä
- huolehtia tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Koulun koko henkilöstö tekee yhteistyötä alaikäisten opiskelijoiden huoltajien kanssa tarpeen mukaan. Yhteistyötä voidaan jatkaa myös täysi-ikäisen opiskelijan luvalla. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajienillat, koulun juhlat, ryhmänohjaajan yhteydenpito sekä muut tiedotteet koteihin. Oppivelvollisuuden laajeneminen ja uusi lukiolaki ovat entisestään korostaneet yhteistyön ja tiedottamisen merkitystä. Huoltajat osallistetaan koulun toimintaan ja sen arviointiin mm. kyselyiden avulla.

Kaikille Kuopion lukiolaisten huoltajille luodaan Wilma-tunnukset ja kannustetaan niiden käyttöön. Wilman kautta huoltajia tiedotetaan kouluun liittyvistä asioista, seurataan poissaoloja ja opintomenestystä sekä kutsutaan koululla järjestettäviin tilaisuuksiin. Wilman kautta myös muu yhteydenpito huoltajien kanssa on luontevaa.

Kuopion aikuislukio järjestää huoltajien illat sekä TUVa-koulutuksen opiskelijoiden huoltajille että aikuislukiossa opiskelevien oppivelvollisten huoltajille. Aikuislukion opinto-ohjaaja ja apulaisrehtori osallistuvat lukio-opintojen osalta kahden tutkinnon huoltajille suunnattuun huoltajien iltaan.

6.5 MUU YHTEISTYÖ

Kuopion lukiotoimen edustajat ovat olleet aktiivisesti mukana erilaisissa valtakunnallisissa kehittämissyryhmissä esimerkiksi OKM:n lainsäädäntötyöhön liittyen. Näitä mahdollisuuksia tullaan jatkossakin hyödyntämään. Lukio-opetuspäällikkö Jukka Sormunen toimii edustajana Kuntaliiton lukiokoulutuksen järjestäjien verkostossa, ja rehtorit Aurora Hansen ja Anna-Maija Tiilikainen jatkavat syksyn 2023 ajan lukiorehtoriverkoston kutsuttuina jäseninä.

Aikuislukio tekee aktiivista yhteistyötä Suomen muiden aikuislukioiden kanssa. Apulaisrehtori Tiina Kaljunen toimii Aikuislukioiden Rehtorit ry:n hallituksessa. Tiivistä yhteistyötä tehdään myös Aikuislukioliitto ry:n ja Aikuislukioiden opettajat AIO ry:n kanssa osallistumalla järjestöjen tilaisuuksiin ja koulutuksiin.

ORGANISOITUMINEN

7 ORGANISOITUMINEN JA JOHTAMINEN

7.1 JOHTAMISKÄYTÄNTEET JA TOIMINNAN SUUNNITTELU

Lukion toiminnan johtamisesta vastaa rehtori, rehtoritiimi tai rehtori työparinaan apulaisrehtori tai -rehtorit. Rehtorin tehtäviin kuuluvat yleishallinnollinen, pedagoginen ja strateginen johtaminen sekä lukioyhteisön toimintakulttuurin kehittämisen johtaminen. Myös lukiokoulutuksen laadun johtaminen on rehtorin toimenkuvaan liittyvä tehtävä. Useamman rehtorin johtamalla Kuopion keskustakampuksella kunkin rehtorin tehtävät ja vastuualueet on määriteltä ja sovittu erikseen. Kuopion lukioiden rehtoreiden esihenkilönä toimii lukio-opetuspäällikkö.

Kuopion lukioiden rehtorit muodostavat lukioiden johtotiimin yhdessä lukio-opetuspäällikön ja lukiokoulutuksen hallintosihteerin kanssa. Johtotiimi edustaa Kuopion lukioiden koulutuksen järjestäjää ja tekee yhteistyötä operatiivisessa johtamisessa sekä kehittämistyössä. Tavoitteena on Kuopion lukiotoimen linjakas ja laadukas kehittäminen yhteisen vision ja tavoitteen pohjalta. Lukuvuonna 2023–2024 johtotiimin toimintaa ja tavoitteita kirkastetaan yhteisen tiimivalmennuksen avulla.

Kuopion aikuislukio muodostaa Kuopion Lyseon lukion ja Kuopion taidelukio Lumitin kanssa yhteisen Kuopion keskustan lukiokampuksen. Kampuksen lukioiden hallinnosta vastaavat rehtori Mika Strömberg, virka-apulaisrehtorit Inka Kokkonen ja Päivi Kiiski sekä Aikuislukion luottamusapulaisrehtori Tiina Kaljunen ja päivälukioiden luottamusapulaisrehtori Paavo Heiskanen.

Lukuvuonna 2023–2024 on alettu käyttää rehtorista ja virka-apulaisrehtoreista seuraavia nimityksiä:

*	Mika	Strömberg,	Kampuksen	johtava	rehtori
*	Inka	Kokkonen,	Lumitin		rehtori
*	Päivi	Kiiski,	Lyseon		rehtori
*	Paavo		Heiskanen,		apulaisrehtori
*	Tiina		Kaljunen,		apulaisrehtori.

Keskustan lukiokampuksen rehtoritiimi kokoontuu viikoittain. Keskustan lukiokampuksen hallinto sopii työnjaon vastuualueineen, jota tarkastellaan lukuvuosittain.

Hallinnon tukena toimii keskustan lukiokampuksen johtotiimi, johon kuuluvat rehtori Mika Strömberg, virka-apulaisrehtorit Inka Kokkonen ja Päivi Kiiski, apulaisrehtorit Paavo Heiskanen ja Tiina Kaljunen, IB-koordinaattori Suvi Tirkkonen, taidelukio Lumitin taidelinjojen puheenjohtaja Ville Heikkinen, opinto-ohjaajat Miiika Raudaskoski ja Henri Huovinen, erityisopettaja Karoliina Snellman sekä opettajajäsenet Minna Aalto ja Mari Hahtala-Pirskanen. Johtotiimi valmistelee opettajainkokouksia ja veso-päiviä, suunnittelee koulun toimintaa sekä hoitaa hyvinvointiin liittyviä tehtäviä.

7.2 TIIMIT JA TYÖRYHMÄT

Kuopion lukiotoimessa toimii yhteisiä työryhmiä, joita on esitelty toisaalla tässä suunnitelmassa (esimerkiksi yhteiset aineryhmät, Erasmus+- ja RO-koordinaattorit).

Myös lukiotasolla henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun erilaisten tiimien ja työryhmien kautta, ja näiden toiminnalle määritellään erikseen toimintatavat ja tavoitteet.

Kuopion aikuislukion työryhmät lukuvuonna 2023–2024:

- Markkinointi/some: Timo-Jaakko Kukkonen (PJ), Minna Hultunen (some), Henri Huovinen (some) ja Tiina Kaljunen
- Työhyvinvointipari: Petra Puustjärvi ja Heli Könönen
- Digitutorit: Esa Pulkka (PJ), Mira Lyytikäinen, Timo-Jaakko Kukkonen ja Petra Puustjärvi
- Turvallisuusvastaavat: Esa Pulkka ja Riina Pirskanen
- Ro-agentit: Inka Turunen, Henri Huovinen ja Emmi Hurmeranta
- Kehittämistiimi: Martti Keinänen, Inka Turunen, Esa Pulkka, Tiina Kaljunen, Sanna Strömberg ja Mika Strömberg
- Kampuksen johtotiimi: Henri Huovinen
- Keke-ryhmä: Mira Lyytikäinen

7.3 KEHITTÄMISTYÖ JA HANKKEET

Kuopion lukiokoulutuksen hankkeet lukuvuonna 2023–2024:

- EUKK112 Erasmus+ - akkreditointi (luvut 5.1, 6.3)
- KOP3659 Yhteisöllinen opiskeluhoito (OPH) (luku 4.2)
- KOP5253 Virtuaalisesti kohti yksilöllisiä opintopolkuja (OPH) (luku 3.2.2)
- KOP5255 SISU - Opiskelija oman elämänsä ohjaajana – sujuvat ja saavutettavat ohjausprosessit suuressa lukiossa (Opiskelija elämänsä ohjaaja) (OPH) (luku 4.1.2)
- KOP5256 Itä-Suomen lukioverkoston digitaalinen ekosysteemi II – virtuaalitarjotin (OPH) (luku 3.2.1)
- KOP5258 Itä-Suomen lukioverkoston laatuhanke (OPH) (luku 2.3)
- KOP5259 Laatuapila (OPH) (luku 2.3)
- KOP5260 Musiikkilukioista laatua laajemmalle (OPH) (luku 2.3)
- KOP5257 Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa (ESR) (luku 4.6)
- KOP5261 Pelillistämistä lukioon (OPH) (luku 3.2.1)
- KOP5262 Lupaus – Kuopion lukiopajan kokonaisvaltaisen valmennusmallin kehittämishanke (ESR) (luku 4.3)
- KOR9996 Korona-avustus 2022 / Takaisin yhteiselle lukiopolulle – yhteisöllisesti (OPH) (luvut 3.3, 4.3, 4.1.2)

8 RESURSSIT

8.1 TALOUS

Opetukseen käytettävän resurssin eli henkilöstömenojen käyttöä suunnitellaan annettujen linjausten mukaisesti. Resurssin käytössä pyritään rehtoreiden yhteissuunnittelun kautta pääsemään järkevään ja tarkoituksenmukaiseen kurssitarjontaan ja ryhmäkokoon. Lukio-opetuspäällikkö käy säännölliset talouspalaverit rehtoreiden kanssa. Koulut kirjaavat talouden suunnittelu- ja seurantakäytänteensä lukuvuosisuunnitelmaan.

Lumitin taloudesta vastaa rehtori Mika Strömberg. Taloutta seurataan MonetTieto –talousraportoinnin avulla. Koulukohtaista taloustilannetta käydään läpi opettajille jaksokokouksissa.

8.2 HENKILÖSTÖ

Kuopion kaupungin lukiotoimen hallinnossa keskeisenä tukena lukioille toimivat lukio-opetuspäällikkö Jukka Sormunen, hallintosihteeri Mervi Parviainen, hankesihteeri Sami Kinnunen ja pedagoginen valmentaja Matti Lähtevänoja. Lisäksi erilaisten hankkeiden kautta Kuopion lukiokoulutuksessa työskentelee vuosittain useita muita henkilöitä, joita on esitelty toisaalla tässä suunnitelmassa.

Lukiokoulutuksen henkilöstön osaamisen kehittäminen on tavoitteellista ja henkilökohtaista. Opettajien yhteistyötä tiivistetään aineryhmien sisällä ja niiden välillä. Koulutustarpeista ja työn menestyksellisen tekemisen esteistä tehdään systemaattista kyselyä ja pyritään ratkomaan haasteita mahdollisimman nopeasti.

Kuopion aikuislukiolla työskentelee 17 opettajaa, joiden pääkouluna on Aikuislukio. Lisäksi on kaksi erityisluokanopettajaa, joiden hallinnollinen koulu on Minna Canthin koulu. TUVAlla on myös kolme koulunkäynninohjaajaa. Iltaopetuksessa työskentelee yksi sivutoiminen tuntiopettaja.

Osa opettajista työskentelee pelkästään iltaopetuksessa tai TUVAlla tai kaksoistutkinnossa ja muutamalla opettaja opettaa kahdessa tai kaikissa eri toimintamuodoissa. Aikuislukiolla on oma koulusihteeri Marja Iivarinen, rehtorina toimii keskustan kampuslukioiden rehtori Mika Strömberg ja apulaisrehtorina Tiina Kaljunen.

8.3 FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Kuopion kaupungissa on kuusi päivälukiota ja yksi aikuislukio. Opetusta toteutetaan kuudessa eri toimipisteessä. Lukioiden tilat ovat eri-ikäisiä ja kunnoltaan hyvinkin erilaisia. Tiloista ja niiden kunnostamisesta vastaa Kuopion tilakeskus.

Lukioiden fyysisiä oppimisympäristöjä on uusittu ja niitä kehitetään olemassa olevien tilojen ja resurssien puitteissa. Ainakin kaikkien laajempien korjaustöiden yhteydessä oppimisympäristön kalustusta pyritään ajanmukaistamaan laadukkaan opetuksen mahdollistamiseksi.

Aikuislukion iltaopetus ja kesäopetus pidetään Kuopion taidelukio Lumitin vuonna 2022 valmistuneessa kiinteistössä. Myös hallinnon tilat ovat Lumitin kiinteistössä.

TUVA-koulutuksen 10-, Silta- ja S2-linjat toimivat Puistokoulun tiloissa. TUVAn pajalinja on toiminut syksypuolen Elävä Säätiön tiloissa ja kevätpuolelle toimintaa suunnitellaan Kulttuuriareena 44 tiloihin yhdessä nuorisopalveluiden kanssa.

Kaksoistutkinnon lukio-opetus annetaan SAKKYn tiloissa Savilahdessa, jossa on käytössä kolme opetustilaa.

8.4 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka

Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä kehitetään opetussuunnitelman liitteenä olevan [kehittämissuunnitelman](#) pohjalta. Verkostomaiset hankkeet tukevat kehitystyötä. Lukiokoulutuksessa on pedagoginen tiimi, joka tukee jokaisen lukion opettajakuntaa ja teknisiä asiantuntijoita. Tiimiin kuuluvat lukuvuonna 2023–2024 Matti Lähtevänoja, Jutta Mäkisalo ja Riikka Salminen.

Koulun tieto- ja viestintätekniiikan tukihenkilö Esa Pulkka auttaa opiskelijoita ja henkilökuntaa tietoteknisissä ongelmissa.

ARVIOINTI

9 TOIMINNAN LAADUN ARVIOINTI

Toiminnan laadun arviointi on keskeinen osa lukiokoulutuksen laadun varmistusta. Osana laatukulttuuriin ja laadunhallinnan prosessien kehittämistä Kuopion lukioiden etsitään ja kokeillaan myös uusia tapoja, menetelmiä ja työkaluja toiminnan laadun arvioinnissa. Laadunhallintaan kuuluu systemaattisuus ja tavoitteellisuus. Lukioyhteisön toiminnan arvioinnissa keskeistä on, että arviointi kohdistuu toiminnan kannalta merkityksellisiin asioihin ja että arvioinnin tuloksia hyödynnetään suunnitelmallisesti toiminnan kehittämisessä.

Kuopion kaupungin lukioiden mukana kahdessa lukiokoulutuksen laatua kehittävässä hankkeessa (ks. Luku 2.3). Hankkeiden tavoitteena on vahvistaa lukiokoulutuksen korkeaa laatua ja kehittää lukioiden laadunhallintaa ja toiminnan kehittämistä. Hankkeissa Kuopion lukioiden yhdessä hankekumppaneidensa kanssa kehitetään laatujärjestelmiä ja kokeilevat laatumittareita, joiden avulla laadun kannalta keskeisiä toimintoja saadaan kehitettyä.

Lukuvuoden toimintaa ja lukuvuosisuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan lukuvuoden lopulla lukiotoimen tasolla johtotiimissä sekä lukioittain. Arviointikohteiksi valitaan lukuvuosittain yhteisesti

sovittuja osa-alueita. Lukuvuonna 2023 – 2024 arvioidaan ainakin yhteisen painopistealueen eli henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin toteutumista. Muita arviointikohteita tarkennetaan syyslukukauden aikana.

9.1 OPETUKSEN JA OPPIMISEN LAADUN ARVIOINTI

Oppimisen arvioinnilla on monia tehtäviä. Arvioinnin avulla osoitetaan opiskelijan osaamistaso, motivoidaan opiskelijan oppimista ja tuetaan oppimisprosesseja. Arvioinnissa pyritään hyödyntämään monipuolisia arviointimenetelmiä ja huomioimaan laaja-alaisesti opiskelijan oppimista, osaamista ja työskentelyä. Myös opiskelijan itsearviointi sekä opiskeluryhmässä toteutettava vertaisarviointi ovat osa oppimisen arviointia.

Opetuksen laatua arvioidaan opintojaksopalautteilla, lukiokohtaisilla kyselyillä sekä oppimistulosten arvioinneilla. Laatuhankkeiden tavoitteena on parantaa opetuksen tasalaatuisuutta ja oppimisen edellytyksiä vahvistamalla opettajien osaamista.

Kuopion lukioiden yhteisillä laajoilla opiskelijakyselyillä arvioidaan mm. opetuksen laatua ja opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Tulokyselyyn vastaavat ensimmäisen ja olokyselyyn toisen vuoden opiskelijat. Kolmannen lukiovuoden lähtökyselyä päivitetään lukuvuonna 2023–2024 uuden opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiseksi.

9.2 TYÖYHTEISÖN TOIMINNAN LAADUN ARVIOINTI

Työyhteisön toiminnassa toisten oikeuksien ja velvollisuuksien kunnioittaminen, selkeys, yhteinen sitoutuminen hyvän työilmapiirin ylläpitämiseen, tiedon ja osaamisen riittävä jakaminen sekä avoin ja turvallinen keskustelukulttuuri ovat keskeisiä työyhteisön laadukkaan toiminnan edellytyksiä. Työyhteisön toiminnan arvioinnissa pyritään ajantasaisuuteen, monipuolisuuteen ja avoimuuteen. Työyhteisön toimintaa arviotaessa kiinnitetään huomiota työtyytyväisyyteen, työilmapiiriin ja työyhteisön toimivuuteen. Koko lukioyhteisön osallisuus huomioidaan työyhteisön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Kuopion lukiotoimessa lukuvuonna 2023–2024 on käytössä työelämän laatua mittaava QWL-kysely.

Rehtorit arvioivat työyhteisön toimintaa yksilö- ja ryhmänäkökulmasta osana säännöllisiä kehityskeskusteluja. Myös uusien henkilöiden kanssa käytävissä tulokeskusteluissa ja lähtijöiden lähtökeskusteluissa saadaan tietoa työyhteisön toiminnan ja johtamisen laadusta.

9.3 JOHTAMISEN LAADUN ARVIOINTI

Johtamisen laadun arvioinnissa pätevät samat tavoitteet kuin työyhteisön laadun arvioinnissa. Johtamisen laatua arvioidaan ja kehitetään Kuopion lukiotoimessa lukuvuonna 2023–2024 mm. kolme kertaa lukuvuoden aikana tehtävän QWL-kyselyn avulla. Kyselyn tulosten perusteella rehtorit saavat järjestelmästä toimintaohjeita johtamisen laadun parantamiseksi.

Kuopion kaupunki toteuttaa myös esihenkilötyöhön liittyvän Kevan kyselyn, jonka avulla pyritään tukemaan esihenkilötyötä ja työhyvinvointia organisaatiossa. Kysely on suunnattu esihenkilöinä toimiville, ja se toteutetaan syksyllä 2023.

9.4 SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖN LAADUN ARVIOINTI

Kuopion lukioilla on erilaisia sisäisiä ja ulkoisia sidosryhmiä. Opiskelijoiden huoltajat ovat lukioden keskeinen sidosryhmä, ja sen lisäksi eri lukioissa on myös muita sidosryhmiä lukion oman tarpeen mukaan. Sidosryhmäyhteistyössä tavoitteena on avoin vuorovaikutus ja molempien tahojen pyrkimys ymmärtää toisen osapuolen odotuksia sekä tarkastella yhteistyötä molempien osapuolten näkökulmasta.

Sidosryhmäyhteistyön laadun arvioinnissa pyritään ymmärtämään, millainen yhteistyö on kummankin osapuolen kannalta tarkoituksenmukaista ja onnistunutta, ja arvioidaan yhteistyötä näistä tekijöistä käsin. Sidosryhmäyhteistyön laadun kehittämässä ja arvioinnissa ylläpidetään aktiivista vuorovaikutusta sekä hyödynnetään erilaisia yhteisiä tilaisuuksia, kyselyitä ja palautekanavia. Osana lukioden laatukulttuurin kehittämistä haetaan soveltuvia menettelytapoja sidosryhmien osallistumiseksi laadun varmistukseen ja kehittämiseen.

9.5 MUUT ARVIOINNIIT JA MITTAUKSET

Kuopion lukioissa osallistutaan Kuopion lukiotoimen toteuttamiin, sidosryhmäyhteistyönä toteutettaviin sekä lukiotoimijoille valtakunnallisella tasolla järjestettäviin arviointeihin ja mittauksiin erikseen sopien lukuvuoden aikana. Lukuvuonna 2023–2024 arviointitietoa saadaan laajasti tietoa mm. opiskelijoiden hyvinvoinnista, kouluyhteisön toiminnasta ja opetuksesta, kun THL:n laajan Kouluterveyskyselyn tulokset keväältä 2023 valmistuvat.

Lukuvuonna 2023–2024 osallistutaan ainakin Lukiolaisbarometri -tutkimukseen sekä muutamien lukiotoimen hankkeiden toteuttamiin kyselyihin.

LUKUVUODEN 2023–2024 TAPAHTUMAT

Kuopion lukioissa toteutetaan lukuvuoden 2023–2024 aikana monia koulun toimintaan kuuluvia tapahtumia ja tilaisuuksia. Suurin osa näistä toteutuu koulupäivän aikana ja koulun tiloissa, mutta mukana on myös muualla ja muuhun kellonaikaan toteutettavia tapahtumia (esimerkiksi retket ja leirikoulut).

Yksityiskohtainen listaus ja kuvaukset näistä löytyvät lukion kotisivujen kalenterista osoitteesta <https://kuopionaikuislukio.onedu.fi/web/>.

